

Sygn. akt III AUa 1371/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Irena Goik SSA Marek Żurecki
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania R. B. (R. B.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek apelacji ubezpieczonego R. B.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 14 czerwca 2012r. sygn. akt XI U 719/12

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z.

i przyznaje ubezpieczonemu R. B. ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w wymiarze po 3 tony rocznie za lata 2010-2011,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. na rzecz ubezpieczonego R. B. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem drugiej instancji.

/-/ SSA I. Goik /-/ SSA M. Procek /-/ SSA M. Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2012 roku, sygn. akt XI U 719/12 Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił odwołanie ubezpieczonego R. B. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w Z. z dnia 16 lutego 2012 roku, na mocy której odmówiono ubezpieczonemu wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za węgiel za lata 2010 - 2011 dla uprawnionych emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych.

Na podstawie akt rentowych ubezpieczonego, Sąd Okręgowy ustalił, że w okresie od dnia 1 sierpnia 1996 r. do dnia 21 lipca 2000 r., tj. bezpośrednio przed uzyskaniem uprawnień emerytalnych, ubezpieczony był zatrudniony w Zakładzie Usług (...) sp. z o.o. w R.. Na mocy decyzji organu rentowego z dnia 31 sierpnia 2000 r. została mu przyznana emerytura górnicza poczynając od dnia 22 lipca 2000 r.

Następnie w dniu 2 stycznia 2012 r., tj. w przepisany terminie, ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o wypłatę ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010-2011 w wymiarze po 3 tony.

Dokonując rozważań prawnych Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz.U. z 2007 r., Nr 147, poz. 1031, dalej jako ustawa o ekwiwalencie pieniężnym), art. 55 ustawy z dnia 26 listopada 1998r.

o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. z 1998 r., Nr 162, poz. 1112) oraz wydanego na podstawie tej ustawy załącznika nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych oraz przedsiębiorstw robót górniczych (Dz.U. z 1999 r., Nr 38, poz. 362), a także na załącznik nr 1 do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991 r.

Mając na względzie treść wskazanych wyżej aktów prawnych Sąd I instancji uznał, że strona odwołująca się nie była osobą uprawnioną do pobierania deputatu węglowego po przejściu na emeryturę i w dacie wejścia w życie ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., czyli w dacie, w której organ rentowy przejął obowiązek wypłaty ekwiwalentu z mocy postanowień Układu Zbiorowego Pracy z dnia 21 grudnia 1991 r.

Motywuując swoje rozstrzygnięcie Sąd ten wskazał, że zasady i sposób realizacji uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych za okres od dnia

1 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. określa ustawa o ekwiwalencie pieniężnym.

Sąd I instancji podkreślił, iż Zakład Usług (...) sp. z o.o.

z oczywistych względów, jako podmiot powstały później, nie figuruje w wykazie przedsiębiorstw robót górniczych objętych restrukturyzacją górnictwa węgla kamiennego

z mocy przepisów ustawy o ekwiwalencie pieniężnym, stanowiącym załącznik nr 3 do wskazanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r.

Dalej wskazał, że nie został on również wymieniony w załączniku nr 1 do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991 r. ani

w żadnym protokole dodatkowym do tego Układu modyfikującym zamieszczony

w w/w załączniku katalog zakładów podlegających unormowaniom tegoż aktu. Nadto Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że z dniem 31 grudnia 2000 r. upłynął okres wypowiedzenia powyższego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) dokonanego przez Związek (...), a w/w Układ uległ rozwiązaniu.

Wobec powyższego żadne nowe podmioty, w tym następcy prawni przedsiębiorstw będących stronami Układu, nie mogły zdaniem tego Sądu już do niego przystąpić i zostać objęte jego unormowaniami. Zasadności tej konkluzji nie zmienia według Sądu Okręgowego okoliczność, iż postanowienia rozwiązane z dniem 31 grudnia 2000 r. Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) wiązały strony tegoż aktu do dnia 26 listopada 2002 r., tj. do chwili utraty - w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2002 r. sygn. K 37/01- mocy obowiązującej art. 241 § 4 k.p. Podkreślił bowiem, iż jakkolwiek rozwiązany Układ z mocy powołanego przepisu Kodeksu pracy zachował moc obowiązującą, ale w brzmieniu ustalonym na dzień jego rozwiązania, a w tej dacie wszak był pracodawca strony ubezpieczonej nie był wymieniany jako objęty Układem.

W dalszej kolejności podniósł, iż czym innym jest zawarcie układu dla konkretnego zakładu i włączenie tej jednostki do zakresu przedmiotowego uregulowań układowych, a czym innym związanie z mocy art. 241 k.p. lub pakietu socjalnego łączącego strony uczestniczące w transferze - pracodawcy przejmującego zakład w trybie art. 231 k.p. postanowieniami układu zbiorowego pracy obowiązującego u dotychczasowego pracodawcy.

Zdaniem Sądu I instancji, fakt, iż poprzednik prawny ostatniego pracodawcy ubezpieczonego (tj. Zakład Usług (...) S.A.) został wymieniony w załączniku nr 1 Protokołu dodatkowego nr 9 z dnia 17 sierpnia 1998 r. do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991 r. jako wchodzący w skład (...) S.A. w B.- punkt 5, nie stanowi dowodu na okoliczność, że również Zakład Usług (...) sp. z o.o. był objęty Układem z dnia 21 grudnia 1991 r.

Według Sądu Okręgowego ustawodawca precyzując zakres podmiotowy przytoczonych unormowań użył - tak w aspekcie poddania procesom restrukturyzacyjnym, jak i podporządkowania regulacji układowej - terminu „pracodawca”, nie zacieśniając tego pojęcia tylko do przedsiębiorstw górniczych. Zatem w grę wchodziły wszystkie zakłady wymienione w załączniku nr 1-3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych oraz przedsiębiorstw robót górniczych, w tym również przedsiębiorstwa robót górniczych, na które rozciągnięto przepisy ustawy traktujące o restrukturyzacji finansowej i restrukturyzacji zatrudnienia.

Sąd ten zwrócił uwagę, że ustawa o ekwiwalencie pieniężnym jest kontynuacją rozwiązań prawnych zapoczątkowanych przez art. 55 ustawy dostosowawczej z dnia 26.11.1998 r.

i przyjętych w kolejnych aktach restrukturyzacyjnych z dnia 28 listopada 2003 r. oraz z dnia 7 września 2007 r., a jednocześnie stanowi ich dopełnienie zgodnie ze wskazaniem Trybunału Konstytucyjnego (tj. wypełnia lukę, jaka powstała w unormowaniach w/w ustaw w wyniku ograniczenia kręgu podmiotów predysponowanych do spornego ekwiwalentu pieniężnego przez wyeliminowanie z niego byłych pracowników tychże przedsiębiorstw).

Wobec powyższego zdaniem Sądu Okręgowego ubezpieczony nie mieści się w tym kręgu osób uprawnionych do spornego ekwiwalentu, albowiem ustawa o ekwiwalencie pieniężnym nie przyznaje uprawnień deputatowych tym emerytom i rencistom, którzy nie nabyli ich wcześniej na gruncie przepisów prawa pracy ani nie przywraca owych uprawnień tym, którzy utracili je w świetle unormowań tej gałęzi prawa.

Uwzględniając powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniósł ubezpieczony.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, apelujący zarzucił mu:

- błąd w ustaleniach faktycznych będących podstawą wyroku, który miał wpływ na jego treść przez uznanie, że (...) sp. z o.o. nie jest przedsiębiorstwem robót górniczych oraz nie był objęty układem zbiorowym pracy z 21 grudnia 1991 r.;

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 2007r.

o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla (Dz. U. Nr 147 poz. 1031) przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie - nieprzyznanie ekwiwalentu mimo istnienia uzasadniających to przesłanek;

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 23¹ k.p. w związku z art. 241 k.p., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy pracownicy (...) sp. z o.o., jako pracownicy przejęci od (...) S.A., objęci są tymi samymi uprawnieniami jakie przysługiwały im u poprzedniego pracodawcy, wobec czego objęci są również Układem Zbiorowym Pracy;

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Ponadto, w razie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących kwestii prawnego zakwalifikowania (...) sp. z o.o. w poczet przedsiębiorstw robot górniczych oraz kwestii wykładni przepisów będących podstawą do przyznania ekwiwalentu, wniósł

o zwrócenie się do Sądu Najwyższego z pytaniem prawnym w trybie art. 390 § 1 k.p.c. w celu zasadniczej wykładni ustawy.

Na uzasadnienie skarżący podniósł, że wnioskowanie Sądu jest nieprawidłowe. Pierwotnym źródłem uprawnień do bezpłatnego węgla był Układ Zbiorowy Pracy dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21 grudnia 1991r., a prawo do deputatu węglowego stanowiło świadczenie związane ze stosunkiem pracy. Układ ten obowiązywał zarówno w B. Spółce (...) jak i w (...) sp. z o.o. i obejmował pracowników tych spółek. Skarżący był objęty Układem Zbiorowym Pracy podczas pracy

w przedsiębiorstwach górniczych. W związku z reformą górnictwa i likwidacją części zakładów, ustawodawca zdecydował o przejęciu przez ZUS obowiązków wypłaty ekwiwalentu dla osób uprawnionych do bezpłatnego węgla, na podstawie UZP w zakresie,

w jakim obowiązek ten był realizowany przez pracodawców. Znalazło to aprobatę w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2005 r. (sygnatura SK 20/04). Prawo do ekwiwalentu jest prawem nabytym, które przysługiwało skarżącemu w momencie przejścia na emeryturę. Wydanie zaskarżonej decyzji powinno mieć na celu przywrócenie praw majątkowych w postaci prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, które zostały niesłusznie odebrane skarżącemu.

Zdaniem skarżącego Sąd Okręgowy dokonał nieprawidłowych ustaleń faktycznych przyjmując, iż (...) sp. z o.o. nie jest przedsiębiorstwem robot górniczych oraz, że nie obowiązywał w nim Układ Zbiorowy Pracy z 1991 r. Skarżący był pracownikiem przedsiębiorstwa robot górniczych (...) sp. z o.o., z którego przeszedł

na emeryturę górniczą 21 lipca 2001 r. W B. Spółce (...) oraz we wchodzącym w jej skład (...) sp. z o.o. obowiązywały Ponadzakładowy Układ Pracy dla pracowników zakładów górniczych oraz Zakładowa Umowa Zbiorowa dla pracowników kopalni zakładów górniczych. (...) sp. z o.o. oraz B. Spółka (...) faktycznie prowadziły roboty górnicze pod ziemią związane z budową, utrzymaniem lub likwidacją zakładu górniczego.

Podniósł, że spełnia wszystkie warunki wymienione w aktualnie obowiązującej ustawie, tj.:

1. w przeszłości pracował w przedsiębiorstwie robot górniczych, jakim niewątpliwie była pod względem materialnym oraz formalnym (...) sp. z o.o. i z tego przedsiębiorstwa odszedł na emeryturę górniczą,
2. uzyskał emeryturę przed 1 stycznia 2007 r.,
3. pobierał bezpłatny węgiel w naturze w ilości 3 ton rocznie oraz ekwiwalent pieniężny za 2 tony węgla rocznie od przedsiębiorstwa robot górniczych, tj. (...) sp. z o.o. w latach pracy w przedsiębiorstwie.

Według ubezpieczonego Sąd I instancji nieprawidłowo zinterpretował art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 2007 r. przez nieprawidłową wykładnię zakresu podmiotowego osób uprawnionych do ekwiwalentu oraz nieprawidłową wykładnię

pojęcia „przedsiębiorstwo robot górniczych”. Do stwierdzenia, iż przedsiębiorstwo jest zakładem robot górniczych, zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 6 lipca 2007 r., niezbędne jest zgodnie z literalnym brzmieniem art. 2 ust. 2 jedynie faktyczne prowadzenie robót górniczych pod ziemią, związanych z ruchem zakładu górniczego. Spółka rzeczywiście prowadziła takie prace,

co w niniejszym przypadku jest kwestią bezsporną. Jeżeli chodzi o stronę formalną,

(...) sp. z o.o. jest wymieniony zarówno w wykazie przedsiębiorstw objętych Układem Zbiorowym Pracy dla Pracowników Górnictwa na podstawie protokołu dodatkowego z dnia 29 lutego 2000 r. w części 8 pod poz. 44 oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych oraz przedsiębiorstw robot górniczych. Z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach w sprawie o sygnaturze III AUa 845/00 wynika, iż nie ma żadnej różnicy między osobami pracującymi w przedsiębiorstwach górniczych a osobami pracującymi w przedsiębiorstwach robót górniczych, podobnie Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 12 grudnia 2005 r. (sygnatura SK 20/05) stwierdził, iż różnicowanie uprawnień do ekwiwalentu między tymi grupami jest sprzeczne z Konstytucją. Argumentacja ta została uznana za słuszną

m. in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w sprawie o sygn. III AUa 159/11. Skarżący w latach 2002-2009 otrzymywał ekwiwalent pieniężny na podstawie decyzji ZUS O/Z., zgodnie z przepisami właściwych ustaw. Zgodnie z treścią powyższych decyzji (które znajdują się w aktach), skarżący nabył prawo podmiotowe do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Słusznie nabyte przezeń prawo podmiotowe podlega ochronie prawnej. Należy zauważyć, iż ustawa z dnia 6 lipca 2007 r. będąca podstawą materialną do przyznania dochodzonego ekwiwalentu jest pewnego rodzaju kontynuacją wcześniejszych rozwiązań prawnych w tym zakresie, zmodyfikowana jedynie

w zakresie, w jakim uznano wcześniejsze przepisy za niezgodne z Konstytucją. Przyznanie ekwiwalentu za wcześniejsze lata stworzyło po stronie skarżącego prawo podmiotowe podlegające ochronie. Dlatego też zasadnym jest uznanie, iż skoro skarżący nabył uprawnienie do ekwiwalentu na gruncie ustawy z dnia 6 lipca 2007 r. za poprzednie lata, to zachowuje powyższe uprawnienie za lata 2010-2011.

Dalej podniósł, że Sąd ten całkowicie pominął wykładnię celowościową przepisów będących podstawą roszczenia. Sąd słusznie zauważa, iż celem ustawy z dnia 6 lipca 2007 r. jest ponowne zapewnienie ochrony majątkowej prawa do deputatu węglowego dla emerytów

i rencistów wywodzących się z restrukturyzowanych przedsiębiorstw górniczych poprzez wskazanie ZUS, jako płatnika deputatu i zabezpieczenie środków budżetowych na jego spełnienie w związku z wcześniejszym pozbawieniem ich nabytych wcześniej uprawnień przez ustawy z dnia 21 grudnia 2001 r. oraz 5 grudnia 2002 r. oraz z dnia 28 listopada 2003 r. w związku z uznaniem tego pozbawienia za niezgodne z Konstytucją, zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2005 r. (sygnatura SK 20/04). Nie znalazło

to jednak wyrazu w sentencji orzeczenia, w którym Sąd oddalił odwołania skarżącego i nie przyznał mu prawa do ekwiwalentu za kolejny okres, które wcześniej mu przysługiwało. Skarżący pobierał deputat węglowy w czasie pracy w przedsiębiorstwie robot górniczych (...) sp. z o.o., potem w drodze decyzji ZUS O/Z. przyznano mu prawo do ekwiwalentu pieniężnego za węgiel na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 2007 r. za okres 2002-2009.

Nadto zdaniem skarżącego, Sąd Okręgowy nie zastosował przepisu art. 23¹ k.p., który stwierdza, że z chwilą przejścia zakładu pracy na nowego pracodawcę staje się on automatycznie stroną dotychczasowych stosunków pracy i przejmuje na siebie wszelkie prawa i obowiązki poprzedniego pracodawcy, które wynikają z tych stosunków (sukcesja generalna), bez potrzeby zawierania stosownych porozumień.

(...) sp. z o.o. powstał z wydzielenia z B. Spółki (...) w dniu 5 listopada 1999 r., „której pracownicy zostali przeniesieni z (...) do (...), zgodnie z art. 23⁽¹⁾ k.p.”. Utworzenie nowej spółki związane było z reformą górnictwa przeprowadzoną m.in. na podstawie ustawy z dnia 26 listopada 1998 r.

o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Znalazło ono wyraz m.in. w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych oraz przedsiębiorstw robot górniczych przez wymienienie w nim Spółki. Jakikolwiek postanowienia

umowy próbujące wyłączyć czy też ograniczyć ten mechanizm, są nieważne i jako takie nie wywołują żadnych skutków prawnych. Na podstawie art. 241⁽⁸⁾ k.p., nowy pracodawca jest związany również postanowieniami dotychczasowego układu zbiorowego pracy obejmującego przejmowanych pracowników przez okres jednego roku. Po upływie roku warunki pracy i płacy ukształtowane na podstawie danego układu obowiązują nadal, chociaż pracodawca może je zmienić w formie wypowiedzenia zmieniającego (co w niniejszym przypadku nie nastąpiło). Przepis ten stosuje się zarówno do układu zakładowego, jak i ponadzakładowego.

Należy również zaznaczyć, iż strony mogą zawrzeć porozumienie o dalszym stosowaniu w całości lub części układu. Do porozumienia stosuje się odpowiednie przepisy dotyczące układu. Wobec powyższego, dla (...) znajdują zastosowanie wprost wszelkie postanowienia układu zbiorowego pracy, którym związana była Spółka matka - B. Spółka (...), m.in. Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników zakładów(...) z dnia 21 grudnia 1991 r.

Wynika z tego, że ostatni pracodawca skarżącego był objęty Układem Zbiorowym Pracy z dnia 21 grudnia 1991 r. Prowadzi to do stwierdzenia, że skarżący jest niewątpliwie podmiotem uprawnionym do uzyskaniażądanego ekwiwalentu.

Podniósł także, że nie zasługuje na aprobatę praktyka sądowa oraz powołująca się na nią praktyka działania administracji, stanowiąca, iż utrwalony został w orzecznictwie pogląd, iż (...) sp. z o.o. nie jest przedsiębiorstwem robot górniczych i z tego względu jego pracownikom nie przysługuje prawo do ekwiwalentu. Tzw. „linia orzecznicza” kształtująca się na podstawie wcześniejszych wyroków Sądu Apelacyjnego w Katowicach nie może mieć decydującego wpływu na rozpatrywanie innych podobnych przypadków.

Nie czynią utrwalonej linii orzeczniczej dwa podobne orzeczenia, w szczególności w przypadku gdy inne sądy tej samej apelacji wyrażają poglądy odmienne. Nie jest dopuszczalne wybiórcze traktowanie orzeczeń sądowych w oderwaniu od realiów badanego przypadku. Ponadto, linia orzecznicza dotyczy wykładni przepisów prawa, nie zaś ustaleń faktycznych, które muszą być w każdej sprawie dokonywane niezależnie i rzetelnie,

z uwzględnieniem wszystkich okoliczności danego przypadku. Wykładnia przepisów nie może pomijać istotnych argumentów związanych z danym przypadkiem, m.in. celu ustawy, jej miejsca i funkcji w systemie prawa. Nie jest zasadnym przełamywanie wykładni literalnej z pominięciem celu ustawy. Ponadto, skarżący podkreślił, iż sąd jest związany jedynie Konstytucją i ustawami. Obowiązkiem sądu jest ocena legalności oraz zgodności aktów podstawowych z aktami wyższego rzędu i nie powinien ich stosować.

Skarżący uważa, że w niniejszej sprawie występują poważne wątpliwości interpretacyjne, dotyczące wykładni art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, które pozostają w związku

z rozstrzygnięciem sprawy. Rozstrzygnięcie o prawidłowej wykładni tego przepisu jest niezbędne dla wydania orzeczenia w przedmiocie niniejszej apelacji, gdyż Sąd I instancji

w sposób błędny, niezgodny z celem ustawy oraz wartościami Konstytucyjnymi interpretuje zakres podmiotów uprawnionych do ekwiwalentu oraz pojęcie „zakład robót górniczych”, dopuszczając się tym samym interpretacji, która prowadzi do pozbawienia skarżącego ochrony dla jego słuszenie nabytych uprawnień. W rzeczonym przypadku istnieje możliwość oraz konieczność ogólnego oraz abstrakcyjnego rozstrzygnięcia poważnych wątpliwości, których doktryna jak dotąd nie rozstrzygnęła w sposób wiążący. Dlatego wnosi o zwrócenie się do Sądu Najwyższego z pytaniem prawnym w trybie art. 390 § 1 k.p.c. w celu zasadniczej wykładni ustawy.

Stanowisko ubezpieczonego poparł w piśmie procesowym z 20 lipca 2012 r. jego pełnomocnik, wnosząc nadto o zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010-2011, na podstawie przepisów ustawy z dnia

6 lipca 2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U. Nr 147, poz. 1031). Istota sporu sprowadzała się do oceny, czy ubezpieczony R. B. jest osobą uprawnioną, w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy.

Decydujące znaczenie dla oceny uprawnień ubezpieczonego do spornego świadczenia miało więc ustalenie, czy przeszedł on na emeryturę z zakładu pracy, który był objęty Układem Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia

1991 r. Nie ulega wątpliwości, że Układ ten nadal obowiązywał w dacie przejścia ubezpieczonego na emeryturę (22 lipca 2000 r.). Wprawdzie Minister Pracy i Polityki Społecznej zarejestrował zawiadomienie o wypowiedzeniu tego Układu przez Związek (...) ze skutkiem rozwiązującym na dzień

1 stycznia 2001 r., ale postanowienia tego Układu wiązały strony do dnia 2 listopada 2002 r., tj. do chwili utraty - w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2002 r. sygn. K 37/01 - mocy obowiązującej przepisu art. 241⁽⁷⁾ § 4 k.p. Przepis ten stanowił bowiem, że związanie stron postanowieniami wypowiedzianego układu trwa do czasu wejścia w życie nowego układu zbiorowego pracy. Przejęcie zatem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizacji uprawnień deputatowych emerytów i rencistów nastąpiło przed upływem okresu, w jakim strony Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) powinny były stosować jego unormowania. Z postanowień tego właśnie Układu R. B. wywodził swoje prawo do deputatu węglowego.

Za bezsporne uznać przy tym należy, że w załączniku nr 3 (zawierającym wykaz przedsiębiorstw robót górniczych) do rozporządzenia Rady Ministrów z 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych i przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U.

Nr 38, poz. 362 z późn. zm.) pod poz. 12 wymieniono Zakład Usług (...) sp. z o.o. Faktem natomiast jest, że w pierwotnym brzmieniu załącznika nr 3, zakład ten nie był wymieniony. Zakład Usług (...) sp. z o.o. został wprowadzony do wykazu przedsiębiorstw robót górniczych (załącznik nr 3) przez § 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 28 marca 2000 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych i przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U. Nr 24, poz. 297).

Okoliczność ta nie ma jednak decydującego znaczenia dla oceny uprawnień R. B. do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla na podstawie przepisów ustawy z 6 lipca 2007 r. Zasadnicze znaczenie - na co słusznie zwrócił uwagę skarżący - ma fakt zamieszczenia ostatniego pracodawcy ubezpieczonego w załączniku nr 1 do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991 r., zawierającym wykaz jednostek organizacyjnych, do których ma on zastosowanie.

W protokole dodatkowym nr 9 z dnia 29 lutego 2000 r. pod poz. 8 pkt 44 wymieniono Zakład Usług (...) sp. z o.o., wyłoniony z (...) S.A. w B.. Protokół ten obowiązywał od 1 maja 2000 r., a zatem w dacie przejścia ubezpieczonego na emeryturę. Dla porządku dodać należy, że Zakład Usług (...) sp. z o.o. został również wymieniony w kolejnym protokole dodatkowym nr 10 z 16 października 2000 r. (poz. 9 pkt 35).

Nie ulega więc wątpliwości, że ubezpieczony przeszedł na emeryturę z przedsiębiorstwa robót górniczych, które było objęte Układem Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991 r. Jest zatem osobą uprawnioną, w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z 6 lipca 2007 r. do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla.

Sąd Apelacyjny w składzie rozstrzygającym niniejszą sprawę nie podziela tym samym odmiennego stanowiska wyrażonego przez inny skład tego Sądu w sprawie o sygn. akt III AUa 855/10.

Mając na uwadze powyższe, z mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono, jak w punkcie 1 sentencji.

O zwrocie kosztów procesu orzeczono w pkt 2 z mocy art. 98 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 108 § 1 kpc a także § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 z 2002 r. poz. 1349 z późn. zm.).

Na kwotę 150,00 zł składają się koszty zastępstwa procesowego za II instancję - 120,00 zł oraz kwota 30,00 zł tytułem zwrotu opłaty podstawowej od apelacji.

/-/ SSA I. Goik /-/ SSA M. Procek /-/ SSA M. Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek